

25 juristische Abhandlungen. Wa 36(2)Q

1) De blasphemia pars prior. 2) De poena concubinae a personis
per diocesium solutio commissoi. 3) De venere illicita episcopi
correctione. 4) De prima instantia camerae (Altdorf) 5) De relationi-
bus iudicum (Altdorf) 6) De iure alchymiae (Fenae) 7) De ligaminae
crimine (Apoth.) 8) Monatii, de tortura et poenis christianorum
prohibenda (Halae). 9) De amore venenato (Praenide Simon) 10) De
homicidio - zu Art. 148 der p. H. G. O. Karst. (Nürnberg) 11) De mo-
nopolio diti. in pragmat. Imp. G. sanctionem. (Gierae) 12) Contra
incubitorum pericula (Fena). 13) ad legem aequilam de coarctatis ne-
dicorum erroribus (Nannuae - de Biffignandis). 14) Von tau-
tälligen Täuschern (Fena). 15) Natth, Vorschlag zur Verminderung der
Bekehrung (Rotheburg) 16) Jäuber 1798. 16) De stipendiis et stipen-
diatis. (Fena) 17) De occasione, conceptione, intentione constitutionis
criminalis Carolinae. (Halae) 18) De crimine magiae (Falle 1780)
19) De legitimo iuris, aggraviandi, non perincipia (Nürnberg)

Wa. 36.

20

DISSERTATIO INAUGURALIS JURIDICA,
SISTENS GENUINA
DE LEGITIMO
JURIS, AGGRATIANDI, USU
PRINCIPIA.

QUAM,
UNA CUM SUBJUNCTIS EX UNIVERSO JURE POSITIONIBUS
IN ALMA JULIO-DUCALI WIRCEBURGENSI UNIVERSITATE
AUSPICE

DEO TER OPTIMO, MAXIMO,
ANNUENTE INCLYTO SENATU JURIDICO,
PRAESIDE

PRAENOBILI, CLARISSIMO AC CONSULTISSIMO VIRO, AC
DOMINO,

D. JOANNE CHRISTIANO JOSEPHO
FRANCISCO IGNATIO UNGER,

U. J. D. COM. PALAT. CAES. HAEREDITAR. REVERENDISS. ET CELSISS. S. R. I. PRINCIPIS
EPISCOPI BAMBERGENSIS ET WIRCEBURGENSIS, FRANCAE ORIENTALIS DUCIS &c. &c.
CONSILIARIO AULICO, ATQUE IN PRINCIPALI UNIVERSITATE HERBIPOLENSI JURIS
FEUDALIS ET CRIMINALIS, NEC NON PRAEPOS SUPREMORUM IMPERII ROM. GERM.
TRIBUNALIIUM PROFESSORE PUBLICO AC ORDINARIO, FACULTATIS JURIDICAE
h. t. DECANO,

PRO SUPREMA DOCTORATUS IN UTROQUE JURE LAUREA
PUBLICAE ERUDITORUM DISQUISITIONI SUBMITTIT
TRIBUS RIGOROSIS EXAMINIBUS RITE TENTATUS ET APPROBATUS
JOANNES CONRADUS JACOBUS WEIS,
Comburgensis,
AUTHOR ET RESPONDENS,
IN AUDITORIO JURIDICO

Die XXX. Augusti MDCCLXXIII. Horis ante & post meridiem confusis.

Typis Francisci Ernesti Nitribitt, Universitatis Typographi.

REVERENDISSIMIS
EXCELLENTISSIMIS,
ILLUSTRISSIMIS,
PLURIMUM REVERENDIS,
PERILLUSTRIBUS AC PERQUAM GRATIOSIS
DOMINIS, DOMINIS,
EQUESTRIS ECCLESIAE COMBURGENSIS
PRAELATIS
ET
CAPITULARIBUS,
DOMINO, DOMINO,
JOANNI GODEFRIDO
LOTHAR. FRANCISCO
L. B. DE GREIFENCLAU
A VOLLRATHS,
EQUESTRIS ECCLESIAE COMBURGENSIS
DECANO,
NEC NON ECCLESIAE CATHEDRALIS WIRCEBURG.
CANONICO DOMICELLARI.

D. D. JOAN. FRANC. WOLFFGANGO
DAMIANO
S. R. I. COMITI AB OSTEIN,

Domino in Datschitz, Marquards & Wolfchau, Eccle-
fiarum Cathedr. Herbip. & Equestr. Comburg. Canon. Capitulari,
Jubilæo, & Scholastico, Eccl. Equestr. ad S. Burchard. Herbi-
poli, & Insign. Colleg. ad S. Petrum Moguntia Præposito; utrius-
que Cæsar. Majest. & Em. Electoris Mogunt. nec non Reverendiff.
ac Celsiff. S. R. I. Principis Episc. Bamberg. & Wircebur-
gensis Consiliario Intimo & Ecclesiastico.

D. D. FERDIN. CHRISTOPHORO
PETRO
L. B. A SICKINGEN,

Ecclesiarum Cathedr. Herbip. Wormat. & Equestr.
Comburg. Canon. Capitulari & respective Custodi, Scholastico,
& Jubilæo, Reverendiff. ac Celsiff. Principis Episc. Bamberg. &
Wirceburgensis Consiliario Intimo, Regiminis
Aulici Præfidi.

D. D. ADALBERTO PHILIPPO DE
HUTTEN
A STOLTZENBERG,

Ecclesiarum Imperial. Bambergensis, nec non Equestr.
Comburg. & Bruchsal. Canon. Capitulari, respective Præposito &
Cantori, Reverendiff. ac Celsiff. Principis Episc. Bamberg. &
Wirceburgensis Consiliario Intimo.

D. D.

D. D. PHILIPP. ANTON. CHRISTOPH.
ERNESTO
L. B. DE GUTTENBERG,

Ecclesiarum Imperial. Bamberg. Cathedr. Wirceburg.
& Equestr. Comburg. Can. respectiue Capitulari, & Custodi,
Reverendiss. ac Celsiss. Principis Episc. Bambergensis & Wircebur-
gensis Consiliario Intimo, nec non Principalis Senatûs Supe-
rioris Herbipoli, ut & Hospitalis Julianæ Præfidi.

D. D. LOTHAR. FRANC. PHILIPPO
CAROLO HENRICO
L. B. DE GREIFENCLAU A VOLL-
RATHS,

Ecclesiarum Cathedral. Wirceburgensis, S. Ferrutii in
Bleidentatt, & Equestr. Comburg. Canon. Capitulari, ad S. Al-
banum Mogunt. Præposito, & Domino in Bodenheim, Reveren-
diss. ac Celsiss. Principis Episc. Bamberg. & Wirceburgensis Con-
siliario Intimo, nec non Judicii Provinc. Cæsar. Franc.
Ducatûs Præfidi.

D. D. SIGISMUNDO MARIA,
L. B. DE REISCHACH,
Ecclesiarum Cathedral. Augustanæ & Ellvacensis, nec
non Equestr. Comburg. Canon. Capitulari.

DOMINIS, DOMINIS
MEIS
PERQUAM GRATIOSIS.

REVERENDISSIMI,
EXCELLENTISSIMI, ILLUSTRISSIMI,
PLURIMUM
REVERENDI, PERILLUSTRES
A C
PERQUAM GRATIOSI
DOMINI, DOMINI!

*Accipere dignemini tenues
quasdam laboris mei
particulas, quas debitâ
submissione VESTROS ante pedes de-*

po-

pono; nolo hic esse longior, & singula
tam justî desiderii momenta eloqui; VO-
BIS & Publico satis dixisse mihi videor,
si me non uno ex capite perfectè ad id ob-
ligatum confitear. Exiguum quidem mu-
nus est, quod offero, sed majora pollice-
or, si rerum facies, temporis ratio, ma-
turiôr ætas, & ampliôr experientia id
permittant. Paucis ab hinc diebus &
animum & vires meas pro VOBIS &
Patriâ meâ obtuli, non privati commodi
studio motus, sed officium boni civis &
subditi præ oculis habens; consilium hoc,
quo justius nescio, adhuc meditor, rur-
susque declaro, & sicuti de VESTRIS
gratiis eximie hætenus in me diffusis sum-

1
*mopere glorior, ita iis deinceps commen-
dari unice opto, demississimo affectu per-
mansurus*

REVERENDISSIMARUM,
ILLUSTRISSIMARUM,
ET PERILLUSTRIUM
GRATIARUM VES-
TRARUM

Obsequiis devotissimus & humillimus subditus

Conradus Jacobus Weis.

D. DEFENDENTI
P R A E S E S.

De solidâ & genuinis Principiis
innixâ hâc Differtatione tuâ, & om-
nigeni Juris scientiâ, quam assiduo
Labore tibi comparâsti, animitùs
gratu-

gratulor, sincerè optans, ut prome-
rita haëtenùs Corona brevi sequa-
tur. Vale.

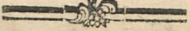

PRAEFATIO.

*D*um quaedam de legitimo Juris, aggratiandi, usu principia sisto, absit a me, ut vel supremorum Imperantium Dictatorem agere, vel unum alterumve factum particulare examini subijcere velim; id solummodo hac in materia exponere decrevi, quidquid rectae Rationi & Reipub-

A

licae

licæ tam sacræ quam profanæ utilitati conformius esse visum est.

Positiones meas, quarum paucæ proprio Ingenio debentur, plurimum Doctorum authoritate, gravium rationum momentis suffulta stabilio, modesteque demonstro. Cæterum nequis sistema, aut opus numeris omnibus absolutum a me expectet; novi ejus imbecillitatem, & quod in eo justus quærit, ipse desidero; temeritatis tamen notam evitabo, cum plura & perfectius scribere, angustia temporis me prohibuerint. Tuam erga me, Lector! benevolentiam mea in te sinceritas merebitur. Vale.

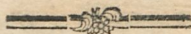
DE LEGITIMO
JURIS, AGGRATIANDI,
USU.

§. I.

Antequam de ipso Juris, aggratiandi, usu, quatenus ille Principi competat, agatur, sciendum est, quid per Principem & Jus aggratiandi hinc intelligam. Dum Principem nomino, eum puto, quicumque Domi-

A 2

nium,

nium, seu Potestatem supremam in Republica tenet, five penes unum, five penes Optimates, five penes totum Populum simul sumtum illa Potestas summa resideat; nihil quoque interest, quam Religionem Princeps amplectatur, an infidelis sit, an vero Christianam eamque vel Catholicam aut Protestanticam Religionem profiteatur? sicut enim monentibus D. Petro (*a*) & Gentium Doctore (*b*) non tantum propter iram, sed & propter conscientiam, atque ex ordinatione Divina Regibus etiam ethnicis & Ducibus subditos esse oportet; ita pariter avita Religio Jura Majestatis (quo Jus aggratiandi pertinet) Principi facula-

(*a*) Ep. I. v. 13. & seqq.

(*b*) Ad Rom. XIII. v. 1.

ulari minimè aufert (c), nec Christus eripit mortalia, qui regna dat caelestia. Neque fœminas hîc exclusas velim, quatenus verum Regimen ac Principatum exercent, cujusmodi exempla tam Antiquitas quam nostra Ætas suppeditat. Econtra de illis Præfulibus Ecclesiasticis, qui nullam Jurisdictionem in temporalibus habent, hîc sermonem haud esse patet, quia Potestas Sacra & purè Spiritualis nullam cum Jurisdictione criminali connexionem habet, & Ecclesia, quæ pro fine primario æternam animarum salutem, minimè verò tranquillitatem civium merè externam ac temporalem respicit, correctione potius maternâ, disciplina medicinali, & remediis spiritualibus, quam gladio & sanguinis ef-

A 3

fu-

(c) Hinc CLUSENERUS sine fundamento asserit, Principes Protestanticos quoad Jus aggratiandi majore, quam Principes Catholicos prærogativâ gaudere.

fusione utitur, cum remedia fini proportio-
nata esse oporteat.

§. II.

Ad Jus aggratiandi quod attinet, illud sub triplici sensu accipi potest; primo, quatenus denotat liberam facultatem, pro lubitu qualiacunque crimina planè impunita dimittendi, aut pœnam Legibus præscriptam mitigandi, etiamsi nulla justa ratio id suadeat. Tale Jus nulli Principi competere, apud omnes veritatis Amatores facilè in confessio est, quia Potestas Principi non ad destruendum, sed ædificandum, non ad evertendam, sed promovendam utilitatem Reipublicæ ex Lege fundamentali Civitatis data fuit (*d*), cui delictorum Impunitas summopere repugnat.

§. III.

(*d*) Hæc unâ Reges sapienti Lege creantur, dicere Jus populis, injustaque tollere facta. THEOGON. v. 88.

§. III.

Secundo Jus aggratiandi subinde significat cessationem pœnæ totalem, aut mitigationem, quæ propter defectum circumstantiarum ad pœnam infligendam requisitarum necessariò secundum ipsam Legis rationem ex Justitia fieri debet; sic homicidium justæ defensionis causâ factum nullâ prorsus, culposum verò pœnâ extraordinariâ coercetur. Sed ita Jus aggratiandi valde impropriè accipitur, quia non facultatem, sed obligationem Justitiæ strictè talis & necessitatem Legis supponit, adeo, ut Princeps innocentem occideret, & injustè ageret, si pœnam capitalem aut ordinariam diceret, quod certò gratiæ nomen haud meretur.

§. IV.

§. IV.

Denique Jus aggratiandi designat Potestatem Principi competentem, ex justis causis pœnam, si velit, totam remittendi, vel saltem mitigandi, ita tamen, ut tranquillitati Reipublicæ sufficienter aliunde prospectum sit (e). Atque hoc est illud Jus aggratiandi, de quo nunc quæritur, quando & qua ratione exerceri possit? Quæstionem hanc assignatis quibusdam Regulis & limitationibus dissolvendam esse existimo, quales salvo meliore sequentes erunt.

§. V.

(e) Jus aggratiandi hoc significato sumtum Principi competere, extra dubium est, prout terminos accuratiùs inspicienti mox apparebit.

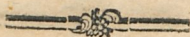
§. V.

Inprimis necessarium est, sollicitè & providè discernere, an id, quod licet, etiam expediat; siquidem ea, quæ summo Jure permittuntur, sæpissimè minùs conducunt, imo nocent potiùs, quàm profunt; ac proin, si Jure aggratiandi uti Reipublicæ non expediat, ab eo abstinendum esse patet, quia fasus Reipublicæ suprema Principi Lex esse debet, qui non qualicumque tantum, sed optimo modo omnium, ac singulorum civium suorum utilitati vi Officii sui prospicere tenetur; quod certè fieri non posse, manifestum est, si Jus aggratiandi exerceatur, ubi illud minùs expedit, quamvis planè illicitum non sit (*f*).

B

§. VI.

(*f*) Unde patet, multò minùs Jus aggratiandi locum habere, quando usum illius planè illicitum esse, constat.

§. VI.

Tametsi verò Princeps in puniendis delictis primariò ad tranquillitatem Reipublicæ externam per crimina læsam respicere debeat, non tamen salutem civium æternam, Deique honorem negligere licebit, tum quia nec tranquillitas externa sine animarum curâ, nec Regio sine Religione subsistere potest (g), tum quia testante Apostolo (b) Principes non sine causâ gladium gerunt, Deique Ministri sunt, Vindices in eos, qui malè agunt. Unde fluit, quòd Principem magnâ cum circumspèctione Jure aggratiandi uti deceat, ne facilitas condonandi, occasionem præbeat peccan-

(g) Hinc etiam Leges Civiles vitia prohibent, ac virtutes morales præcipiunt.

(b) Ad Rom. XIII. v. 4.

candi, sed aliorum exemplo reliqui deterreantur (*i*); siquidem ignoscendo malis, juxta Salustium, necessario boni perduntur; lenitas enim non minus, quàm crudelitas vitium est (*k*) Reipublicæ Sacræ & profanæ eo magis nocivum, quò certior veritas est, criminibus non fatis rigidè punitis, quietis publicæ turbatores, & delicta gravissima invalescere.

B 2

§. VII.

(*i*) Recept. Imp. de Anno 1767. §. Wiewohlen wir, in verbis „ einen vorgebildeten Spiegel haben. „

(*k*) Vitium hoc in Imperatoribus quibusdam Græcis carpit Montesquieu in tractatu de L'Esprit des Loix C. 21. lib. 7. de la Clemence du Prince; verba ejus hæc sunt „ L'Empereur Maurice prit la Resolution, „ de ne verser jamais le Sang de ses sujets; Anastase ne „ punissoit point les crimes. Izaac l'Ange jura, que „ de son Regne il ne feroit mourir personne. Ces Empereurs Grecs avoient oublié, que ce n'etoit par en „ vain, qu'ils portoient l'Epée. „

§. VII.

Ex hoc ulteriùs consequitur, pœnam faciliùs mitigari, quàm in totum remitti posse; dum enim hoc modo crimen non penitus impunitum manet, Legi non tam grave vulnus infligitur, Reipublicæ saltem aliqua satisfactio præstatur, ejusdemque membris singulis horror quidam incutitur, & sic Societatis tranquillitatem adhuc in *tantum* stabiliri extra dubium est,

§. VIII.

Atque hæc sunt generalissima, quæ hucusque exposui, Principia; ad magis specialia nunc transeo, eaque in ipsis diversis delictorum determinationibus ostendo. Inprimis verò magnam inter delicta manifesta & occulta differentiam reperio; siquidem hæc
facili-

facilius (l) ac illa, condonationem admitte-
re videntur, quia cessante publico scandalo,
etiam pœna publica, quæ propterea infligi-
tur, mitigari poterit.

§. IX.

Intuitu ipsarum Personarum delinquen-
tium hoc præcipue observari meretur, quod
Princeps, si nimia sceleratorum multitudo ad-

B 3

fit,

(l) Non ergo universaliter dicitur, quod quoad de-
licta occulta indistincte gratia conferri queat; non enim
de mere internis, sed externis actibus flagitiosis hic ser-
mo est, per quos semper Salus Reipublicæ læditur; imo
si hoc concederetur, occulti nebulones (licet pericu-
losores sint) melioris, quam aperti Reipublicæ tur-
batores, conditionis forent: quare, dum hoc casu gra-
tiæ locum facilius esse posse statuitur, id nullo modo in
favorem ipsorum delinquentium asseritur, sed res uni-
cè redit ad rationem scandali & terroris quoad reliquos
concives.

fit, vel universa Respublica peccet (v. g. dum integer populus aut exercitus rebellat) quosdam reos per decumationem aut sortem pœnæ subdicere, reliquos servare possit, ita tamen, ut Laternariis & Antesignanis non paratur; hâc enim ratione, dum metus ad omnes, pœna verò ad paucos perveniet (*m*), Princeps crudelitatis notam evitabit, simulque vel sibi, vel Reipublicæ Satisfactionem præstando, reliqua illius membra servabit, quibus omnibus trucidatis, ipsi quoque Civitati noceret, vel eam penitus extirparet.

§. X.

Verum ex Affectu merè privato, sive favore, vel amicitia summi Imperantis vel
com-

(*m*) Seneca lib. 2. de ira.

commendatoris, aut propter commodum privati cujusdam Jus aggratiandi nunquam exerceri valet, cum exinde ingens Reipublicæ vulnus non possit non infligi; quomodo enim Cives a vitiis pœnæ formidine abstinerebunt, ubi viderint, maximis etiam delictis perpetratis, ad evitandam pœnam non nisi aliquo potentiore suo apud Principem Amico vel Intercessore opus esse? quomodo singulorum Civium securitas facta tecta servabitur, ubi præpostero affectu omnia susque deque vertuntur? quomodo Principis & Legum auctoritas inviolata manebit, quod si illarum Dictator & Vindex ipsemet eam imminuat (n)?

§. XI.

(n) Non est, cur id à bonis nostris Principibus metuamus; averfantur sane Jura in salutem Civium aut nul-

§ XI.

Ne tamen illicò affectum privatum, aut favorem personalem dicas, si Imperans in statu Monarchico sive strictè sive minùs strictè sic dicto in spectabile quoddam suæ Civitatis membrum pœnam positivam pœnâ ordinariâ apparenter mitiorem decernat; enimvero id Principem (nisi Justitia vindicativa summam æqualitatem requirat) finè Publici scandalo tutò facere posse, ex eo patet, tum quia reliquos Cives Reipublicæ principaliores saltem opprobrii metus, boni Principis, fortunæ & auctoritatis jactura, quam timent, in obsequio

nullum aut nocivum influxum habentia felicitis Europæ Principes, populorum suorum revera Patres, qui, uti nil nisi æquum & justum præcipere nõrunt; ita in Præceptis exequendis rectam Rationem habere ducem sibi gloriæ ducunt.

quo continet (o), tum quia dignitas personæ etiam pœnæ gravitatem auget, adeoque, salvâ sub datis limitibus sic æqualitate, inferioribus Civibus nulla conquerendi ansa præbetur.

§. XII.

Sicut autem ipsæ Personæ delinquentes, ita & illæ, in quas crimina committuntur, hoc loco considerandæ sunt; quodsi crimen adversus ipsum Principem fuerit commissum, in arbitrio ejus consistit, an rigidè pœnam exigere, an eam ex Gratiâ remittere velit;

C

imò

(o) Rationem hanc mihi suppeditat supra laudatus Montesquieu in citato loco per verba. „ Les Grands y „ sont si fort punis (dans la Monarchie) par la disgr. „ ce, par la perte de leur fortune, de leur credit, de „ leurs habitudes, de leurs plaisirs, que la rigueur à leur „ egard est inutile. „

imò magni Animi signum est, si Princeps injuriam sibi illatam merâ Gratiâ vindicet (p). Quoad privatam summi Imperantis Vindictam hoc admitti posse existimo, sed Saluti Principis ac Reipublicæ tunc consuli vix credo, si crimen, de quo quæstio est, atrocius fuerit; vilia quippe Ingenia bono Principe abutentur, & boni Cives, quibus honestum pectus est, sceleratum respuent, nec sine maximo dolore eum in societate tolerabunt, qui sanctam Principis optimi Personam vel verbo vel factò lædere non dubitavit.

§. XIII.

(p) Leg. un. C. Siquis Imperatori maledixerit. L. 2. de reb. Cred. MYLER, de Principibus & Statibus Imp. part. 2. c. 50. §. 18. p. 472. LIMN. L. 4. Jur. publ. c. 7. §. 284. p. 262.

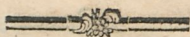
§. XIII.

Verum in delictis contra Proximum admissis, ubi pars læsa simul indemnitatem Jure Naturæ debitam petit, summus Imperans Indulgentiam (siquam dare possit,) ita regulariter concedere debet, ne læsus à Justitia excludatur (q); cùm enim subditis, qui omni Ju-

C 2

ris-

(q) AEROD. rer. Judic. f. 566. JUL. CLAR. lib. 5. Recept: sent. §. fin. q. 59. n. 3. Hanc in rem SENECA lib. 1. de Clement. cap. 20. ita scribit: „ Duabus de causis Principes punire solet, si aut se vindicat, aut alium;... „ illum hortamur, ut manifestè læsus, Animum in potestate habeat, & pœnam, si tuto poterit, donet, si minus, temperet, longeque sit in suis, quam in alienis exorabilior injuriis; nam sicut non est magni Animi, qui de alieno liberalis est, sed ille, qui, quod alteri donat, sibi detrahit, ita clementem vocabo non in alieno facilem, sed eum, qui, cùm suis stimulis excitatus, „ agite-

risdictioni privatæ renunciârunt, non aliud, Jus suum consequendi, remedium superfit, quàm supremi Imperantis Auctoritas, nemo non videt, eum hoc suo Imperio directè abusurum, & Defensionem, quæ cuilibet Jure Naturæ competit, interversurum, si lædentem ab obligatione præstandi id, quod læso debet, ex merâ Gratiâ eximere vellet.

§. XIV.

In criminibus, quæ ipsi Deo optimo maximo injuriam speciali ratione inferunt, Jus aggratiandi propriè sic dictum non potest habere locum; cum scilicet tanta sit horum delictorum, quorum sola mentione viri intrepidi pavent, atrocitas, ut nulla pœna satis aspera

„ agiteur, non proflit; qui intelligit, magni Animi
 „ esse, injurias in summâ Potentiâ pati. „

 pera pro iis decerni a Principe valeat, cùmque
 ea supremi Numinis Veneratio apud Princi-
 pes Dei Ministros, ejusque veros subditos esse
 debeat, ut nihil omnino de Honore illius de-
 cedere patiantur, sed talia delicta secundum
 Legis rigorem puniantur, unusquisque faci-
 le largietur, omnem hìc Indulgentiam exula-
 re debere (r). Huic fundamento, quod as-
 sertum meum sufficienter sustinet, accedit ad-
 huc illa ratio generalis, nempe salus Reipub-
 licæ; huic talis Gratia concessione immane
 quantum præjudicari, indubitata veritas est,

C 3

cùm

(r) Nisi tam graves rationes & circumstantiæ relevan-
 tes concurrant, ut piè ac prudenter censeatur, ip-
 sum Deum, si visibiliter adesset, tanquam Ens infinitè
 Justum & Misericors in tali casu Reo pœnam esse remis-
 surum aut mitigaturum; sic tamen Princeps Volunta-
 tem Dei potiùs declarare, quàm Gratiã verè conce-
 dere, dicendus est.

cum experientia Satis commonstret, in qualibet Societate rectoria eam esse obedientium indolem, ut delicto enormi aut excessu graviore vel semel remisso, ad alia delicta sine scrupulo rueri soleant (s).

§. XV.

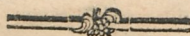
(s) Sive ipsum delinquentem, sive reliquos Cives hic intelligam, res clara est; de illo inprimis certè nil boni sperare licet; qui enim tam perfrictæ frontis erat, ut ipsum Sanctissimum Numen aggredi non perhorresceret, is nugas agere sibi videbitur, quidquid mali suis concibus intulerit; hi verò ex delicti enormis Indulgentia mox ad idem, vel saltem ad leviora sibi quodammodo Jus quæsitum esse prætendunt, præfertim si tales sint, qui formidine pœnæ tantùm peccare oderunt; licet autem vel maximè verum axioma sit, quòd uni Gratia, alteri verò, qui eam non recipit, nulla injuria fiat, vile tamen id genus hominum ignorat, vel saltem scire non vult, Privilegia esse strictissimæ interpretationis.

§. XV.

Magnum quoque discrimen obtinet inter delicta soli Juri Humano contraria, & scele-
ra Jure Divino positivo pœnaliter prohibita;
siquidem in delictis primi generis Gratia fa-
ciliùs concedi poterit (*t*); In criminibus verò,
quæ Jure Divino positivo sunt prohibita, qui-
busque simul sanctio pœnalis adjecta est, jux-
ta

(*t*) Pro hac thesi, posito semel Jure aggratiandi, ar-
gumentum hic adducere, frustraneus labor esset; quo-
ad positionem verò contradistinctam differentiae loco
id addi posse arbitror, quòd in Legum Humanarum
executione Princeps versetur ut Imperans, adeoque vi
Majestatis veniam largiri possit; quoad Leges verò Divi-
nas suo sensu se habet ut Judex, in specie sic dictus; si-
cut ergo Judex Legum sui Principis sententiam sequi
tenetur, ita & Princeps de tenore earum Legum, quæ
à summo Principe ac Domino Dominantium descen-
dunt, mutare nil poterit.

ta plurium Doctorum (u) sententiam, & rationem supra §. 15. assignatam, Dispensatio nullo modo locum habet.

§. XVI.

Hic tamen observanda est differentia inter crimen Jure Divino positivo universali, & particulari pœnaliter prohibitum; primum scilicet Jus, cùm ad omnes homines seu Imperantes, seu parentes pertineat, etiam tunc, si de Jure aggratiandi quæritur, communiter sese exferit (x); posterius verò, cùm unum solummodo populum ex speciali ratione respiciat,

(u) Inter plures hic tantùm referre juvat SUAREZIUM, LIMNAEUM, DAMHOUDER, CLAUSEN. LEISER. KNIPSCHILD, MYLER. BODIN. MASTRILL.

(x) V. §. 15. & 16.

spiciat, ab illo tantum Populo, non autem ab aliis, quibus promulgatum non est, considerari debere, in aprico est (y).

§. XVII.

Multum etiam interest, quo animo, quæ ratione delicta, cujuscunque generis sint, committantur; ubi scilicet major malitia & obstinatio animi subintrat, quæ reum venia indignum facit, omnino gratiam restringi debere, non immeritò asseritur, præsertim si criminis frequentia accedat, & pœnam potiùs

D

ex-

(y) Ex hoc patet, crimen, quod apud Israelitas indispensabile fuit, à modernis Principibus, suppositis supponendis, omnino dispensari posse, cùm hæc Lex pro solo Populo Israelitico lata fuerit, adeoque ad alios sese non extendat.

exasperari, quàm remitti suadeat; hinc Princeps in homicidio per iram vel ebrietatem minùs perfectam perpetrato, pleniorè, quàm in dolofo & præmeditato homicidio, assassinio, parricidio, similive enormi delicto vel plurium gravium scelerum concursu, facultatem condonandi habet.

§. XVIII.

Denique quidquid justì inest Juri aggratiandi, id ex Veritate ac Justitia causarum dependet, quæ, si non singulæ, saltem collectæ sufficiant (z). Quænam verò justæ causæ in
spe-

(z) ZIEGLER de Jur. Majest. lib. 1. c. 8. §. 8. Conf. Tübing. Vol. 6. Conf. 84. n. 160. WALTER in tract. de Prin-

specie tales sint, id ob delictorum & circumstantiarum varietatem determinari non potest, sed pio ac prudenti Principis arbitrio relinqui debet, pro quo semper in dubio, quod justè pœnam remiserit, præsumptiõ militat.

§. XIX.

Neque Regulis & limitationibus hucusque recensitis Ecclesiæ Romano-Catholicæ pro reis capitalibus quibuscunque olim apud Principes intercedentis disciplina obstat; præterquam enim, quod Episcopi pro delictis contra ip-

D 2

sum

Principe ex just. caus. delinquentes aggratiente c. 2. §. 18.-19-28.

— —

sum Clerum & Ecclesiam commissis plerumque intercesserint, (*aa*) ut, quam de inimicorum dilectione proponerent, Christianam Doctrinam proprio magis exemplo confirmarent, nemo sanè inficias ibit, sola Intercessionum auctoritate Jus aggratiandi haud esse stabilendum, utpote quæ in omnibus etiam gravioribus sceleribus fieri solent, quin tamen propterea semper Gratia locus sit; cæteroque maximi nebulonès, qui Patronos fortè inveniunt, melioris conditionis forent, quàm minorum delictorum rei, qui Intercessoribus sunt destituti, quod tamen fini Societatis & rectæ rationi non convenit. Adde, quòd ex eadem

Eccle-

(*aa*) Prout ex Epistolis D. AUGUSTINI pro Donatistis Clericorum occisoribus apud Marcellinum & Anrignium Comites intercedentis patet.

Ecclesiæ disciplina in homicidas & malefactores obtenta venia servatos tam rigidae pœnitentiæ decernerentur, ut vita eis verum supplicium, mors verò solatium videretur, & qui brevi supplicio non fuerat consumptus, is juxta S. BERNARDUM diuturno pœnitentiæ cruciatu & morte longissima moreretur; atque hujus rigoris plurima exempla suppetunt; sed unicum hîc memorare sufficiat, quod Annales Franconici referunt (*bb*) de Nobilibus Bodone à Rabenspurgo, & Henrico de Falckenberg, eorumque sociis, qui Rdmum ac Celmum Principem ac Episcopum Wirceb. CONRADUM I. crudeliter trucidarunt. Quisquis hæc vel similia legit, ex usitatis olim Intercessionibus Episcoporum, piæque Matris Ecclesiæ con-

D 3

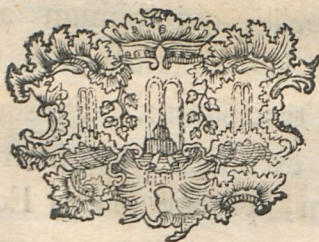
fuetu-

(*bb*) LUDWIG. Chronic. herbip. pag. 1202. & seqq.

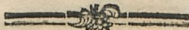

suetudine illimitatum & arbitrarium Jus ag-
gratiandi non adstruet, quo delicta quælibet
(præsertim antiquo pœnitentiarum rigore jam
cessante) passim impunita relinquuntur; imò
verò ipsimet Summi Pontifices hanc mentem
Ecclesiæ nullatenus fuisse, vel exinde satis de-
monstrarunt, dum Atyla variis atrocioribus
sceleribus expressè denegarunt.

T A N T U M .

CO-

P O S I T I O N E S
EX
U N I V E R S O J U R E .

EX JURE NATURAE.

- I. *Jus Naturæ constituit ipsa Voluntas Dei, quæ per
rectam Rationem ex causa tum efficiente tum fina-
li Creationis facile cognoscitur,*
- II. *Hæc Religionem tam internam, quam exter-
nam homini præcipit,*
- III. *In certis circumstantiis sui mutilationem, sui-
cidium in nullo casu permittit,*
- IV. *Læso in lædentem Jus tribuit,*
- V. *Nulli Hero Jus vitæ & necis plane arbitrarium
suos in servos concedit.*

EX JURE GENTIUM.

- I. *Jus Gentium stricte sic dictum, sive in ipsa re-
rum Natura & Essentia fundatum, a Jure Naturæ qui-
dem distinctum non est, separatam tamen Doctrinam efficit.*

X

II.

II. Omnes Gentes Superiorem & Principem alterius
Gentis legitime constitutum pro tali agnoscere tenentur.

III. Genti perfecta incumbit obligatio; fines alieni
Territorii nullo modo turbandi, & ab omni ejus usu, ni-
si concessio desuper facta sit, abstinendi.

IV. Jus Littoris, quatenus exercetur circa res Nul-
lius, quæ in Littore Maris inveniuntur, Justitiæ nullo
modo repugnat; quatenus vero exercetur circa res jactas,
aut naufragio amissas, & ad Littus appulsas, nullo modo
defendi potest.

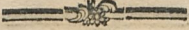
V. Jus Albinagii mutuis Gentium erga se invicem
Officiis obstat;

VI. Tolerari tamen potest Jus Detractus, quatenus
id ita exercetur, ut inter partem bonorum, quæ Fisco re-
linquenda sunt, & damnum, quod ex tali transportatione
Respublica sentit, proportio adsit.

VII. Gens læsa lædentem, si res amicablem confici
nequeat, bello recte persequitur;

VIII. Pace semel inita, neque læsionis, neque vis aut
metus exceptioni locum esse, ipsa Natura Transactionis
publicæ docet.

IX. Præscriptionem non solius Juris Civilis inven-
tum

*tum esse, sed Jure Gentium quoque subsistere, non uno
argumento demonstrabitur.*

EX JURE LEGATIONUM IN SPECIE.

I. *Legatus est Mandatarius Gentis ad Gentem missus,
ut negotia publica sibi commissa ibidem expediat.*

II. *Tametsi Gentes ad Legatorum admissionem secun-
dum officia absoluta regulariter perfecte sint obligatæ, ex
justis tamen causis eos subinde rejicere possunt;*

III. *Semel admissi inviolabiles sunt, & ab omni Po-
testate Civili illius Gentis, ad quam mittuntur, immunes;*

IV. *Hoc non obstante, coerceri ibidem possunt, si
crimen adversus Principem, sive Rempublicam commit-
tant;*

V. *In Territorio Gentis, ad quam non mittuntur,
existentes, se habent ut Cives temporarii, hinc & ibi effe-
ctus Potestatis Civilis agnoscere tenentur.*

EX JURE PUBLICO UNIVERSALI.

I. *Homines, qui tanquam Natura aequales nullum in terris Superiorem agnoscunt, felicitatis suae promovendae causa sese unius Imperio voluntarie subjecerunt,*

II. *Summo huic Imperanti, ut finem istum eo facilius consequatur, Dominium Eminens in Bona, & suo modo in vitam subditorum suorum recte asseritur,*

III. *Non tamen, ut Machiavellus ait, ei Potestas illimitata competit, sed salus Populi ipsi pro norma esto,*

IV. *An vero Potestate sua recte utatur, an hic & nunc ea abutatur, subditi non est, examinare,*

V. *Imò, si vel maxime notoriam injustitiam commiserit, nunquam tamen, ut detestanda Monarchomachorum sententia asserit, suis a subditis puniri potest.*

EX JURE CANONICO PUBLICO.

I. *Verum in sua Ecclesia Regimen Hierarchicum Christus instituit, hinc absque fundamento asseritur, eam esse*

esse tantum Collegium aliquod æquale Docentium & Audientium.

II. *Ecclesiæ Universalis Caput visibile, Christique in Terris Vicarius est Romanus Antistes, qua S. Petri Successor,*

III. *Hic non tantum Prærogativa Honoris ac Dignitatis, sed etiam Auctoritatis, Potestatis & Jurisdictionis in tota Ecclesia eminet;*

IV. *Cæteri Episcopi ad regendas Ecclesias suas ab ipso Spiritu Sancto constituti in Regimine universæ Ecclesiæ & ipsi suas partes habent;*

V. *Presbyteri quoque curati positi sunt a Spiritu Sancto, regere & pascere Christi Gregem, subditosque habent, in quas Sacram Potestatem, dependenter ab Episcopo, exercere possunt;*

VI. *Jus proinde Sacrorum, quod in statu Naturali fuit penes singulos, in Sociali vero potuisset concedi Principibus, ipsis a Christo concessum non est;*

VII. *Eis tamen in Ecclesia competit Jus Advocatiæ & Protectionis;*

VIII. *Sicut autem Jurisdictio Ecclesiastica non est*

pars Imperii Civilis, ita nec Potestas Civilis qua talis Potestati Ecclesiasticae subest.

IX. Pro Libertate Germanicae regulam constituunt Decreta Basileensia, quibus tamen per Concordata Nat. Germ. valde fuit derogatum;

X. Concordatis hisce praescribi posse credo, ea vero a S. Pontifice ex plenitudine Potestatis abrogari posse, non existimo.

XI. Novioribus temporibus per Pacem Westphalicam Episcoporum Germanicae Potestas respectu Protestantium non sublata quidem, sed tamen suspensa est;

XII. Contra hanc Pacem Religioni Catholicae in abstracto summe praedudiosam Jure suo, & non sine omni effectu protestatus est S. Pontifex.

EX JURE CANONICO PRIVATO.

I. Capitulum, Sede vacante, de Feudo reverso regulariter infeudare nequit.

II. Decimas, quas Clero nostro porrigimus, Jus Divinum non praecipit;

III.

-
- III. *Laici earum absolute non sunt incapates;*
IV. *Jus Decimandi, quod ex Privilegio competit, ad Novalia extendi nequit, utpote quæ Parocho debentur.*
V. *In dubio: cui onus Fabricæ incumbat? ad id Decimator Laicus in regula concurrere tenetur;*
VI. *Patronus Jus sterile habens, ad suscipiendum hoc onus quidem non obligatur, id tamen omittendo, sibi præjudicare potest.*
VII. *Clerici ex recentiore Disciplina sunt Domini bonorum superfluatorum vi Tituli & Beneficii acquistorum.*
VIII. *Simoniacum est, dare quid pro Ingressu in Ordinem Religiosum.*

EX JURE PUBLICO IMPERII ROMANO - GERMANICI.

- I. *Forma Imperii R. G. in peculiari quodam sistemate propriis Legibus fundamentalibus nixo constituitur;*
II. *Majestas in solo Imperatore residet,*
III. *Exercitium vero Jurium Majestaticorum est valde limitatum.*
IV. Vi.

IV. Vicariis Imperti ea Potestas est asserenda, quæ ad unitatem in Imperio conservandam requiritur.

V. Capitulatio Cæsarea nonnisi secundum quid Legem Imperii universaliter obligantem constituit.

VI. Jus, reformandi, mero inprimis usu a Statibus exercitum, per constitutionem Pacis Westphalicæ ipsis fuit relictum;

VII. Limitatum tamen est quoad Subditos, qui anno 1624. vel publicum vel privatum Suae Religionis Exercitum habuere;

VIII. Isti enim, non quidem in statu, qui dicto anno fuerat, bene tamen in Possessione exercitii Religionis hoc anno habita sunt relinquendi,

IX. Quatenus ergo hac Possessione tuti sunt, eis vis inferri nequit, contra Simultaneum tamen innoxium a Domino Territoriali introducendum conqueri non possunt.

X. Jurisdictio Ecclesiastica nova per Pacem Westphalicam Statibus asserta, etiam Dominis Catholicis in suos subditos Protestantibus competit;

XI. Eadem quoque Summis Imperii Tribunalibus in causis Protestantium tam Statuum, quam Subditorum in Appellatorio Judicio recte asseritur.

XII. Do-

XII. Dominus Territorialis Pacto suis cum subditis inuito modum quidem Juri suo reformandi ponere, illud vero in totum abdicare nequit.

EX JURE CIVILI ROMANO.

I. Pupillus sine Tutoris auctoritate contrahens compacipientem quidem obligat, ipsi tamen non obligatur.

II. Bonæ fidei possessor fructuum ex alieno fundo perceptorum Dominium acquirit revocabiliter.

III. Dominus prædii dominantis dominum prædii servientis adigere non potest ad rescindendum id, quo prædium reddatur idoneum præstandæ servituti.

IV. Commodatarius in communi periculo res commodatas propriis præferre tenetur.

V. Contractus emtionis solo consensu perfectus periculum rei venditæ ante traditionem in Emtozem transfert.

VI. Socius dolose renuncians Societati, socios liberat, ipse non liberatur.

VII. Mandans Mandatario, licet hic in quantitate excessum fecerit, obligatur tamen ad summam concurrentem.

)(

VIII.

VIII. *Qui factum promissit, non satisfacit obligationi, offerendo id, quod interest.*

IX. *Negotiorum Gestor non nisi culpam levem præstat.*

X. *Etiam Canone per 30. annos non soluto, Emphyteusis non præscribitur, nisi possessio legitime mutata sit.*

XI. *Debitori contra Creditorem Pignus detinentem per actionem Pignoratitiam æterna est auctoritas.*

XII. *Exceptio Scti. Vellejani etiam mulieris intercedentis Fidejussoribus prodest.*

EX JURE FEUDALI LONGOBARDICO.

I. *Feudum quoddam in specie consideratum, Francum est, si servitiorum in Investitura nulla sit facta mentio;*

II. *In eo, quod simpliciter Pro Hæredibus concessum est, etiam hæredes Allodiales succedunt.*

III. *Feudum ex Pacto & Providentia est illud, in quo tantum masculi a primo aquirente descendentes, & implicite saltem in Litteris Investituræ comprehensi succedunt.*

IV. *Feu-*

IV. Feuda Ecclesiastica haud praesumuntur femina.

V. Feudi novi Dominus inhabilem scienter investiens, idem vitium in hujus Vassalli haeredibus remisisse censetur.

VI. Feuda praescriptione 10. vel 20. annorum acquiruntur.

VII. Qui Jure Agnationis strictae sic dictae in Feudum succedit, res alienum suo ab antecessore contractum non solvit;

VIII. Limitatur tamen haec regula quoad debitum feudale aut sic dictum fideicommissarium, utpote quod successorem feudalem stringit.

IX. Ob solum Delicti feudalis conatum Vasallus Feudo regulariter privari nequit.

EX JURE CRIMINALI.

I. Genuinus poenarum finis est salus publica;

II. Haec proinde in convictos citra confessionem determinari possunt.

III.

III. Torturam quidem, utpote Lege Imperii publica stabilitam e Foris eliminare non ausim, violento tamen hoc veritatis eruenda remedio summa cum circumspectio-
ne utendum arbitror.

IV. Non sunt frustranea, quæ de Magia sanciantur; licet enim tam frequens non sit, ut vulgo timent, ejus tamen existentiam negare, non præsumo.

V. Exploratio pulmonum in casu infanticidii debile contra suspectam argumentum, fortius pro illius Innocentia facit.

VI. Reparato damno, pœna ordinaria Furti simplicis non habet locum.

VII. Lædens læso etiam propter dolores tenetur.

VIII. Pœnæ capitalis executio eventu quodam interrupta, iteranda est, & consummanda.

Kp 4130

ULB Halle

3

003 085 937

v218

SK

K07

Beleg

mlc

DISSERTATIO
SISTE
DE
JURIS, AGO
P R I

UNA CUM SUBJUNCTI
IN ALMA JULIO-DUCA

DEO TER C
ANNUENTE IN
P R
PRAENOBILI, CLARIS

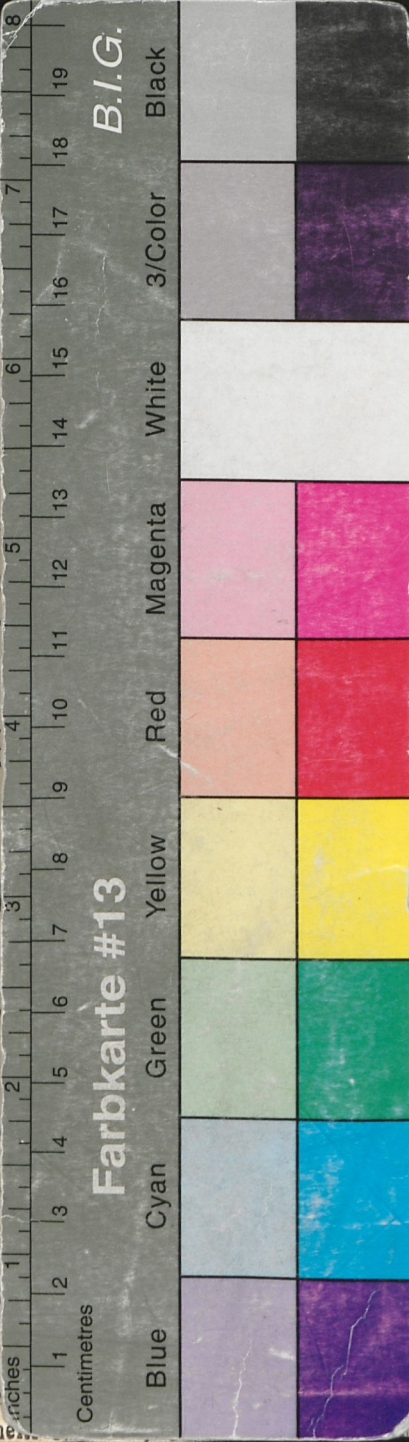
D. JOANNE C
FRANCISCO

U. J. D. COM. PALAT. CAES. HAB
EPISCOPI BAMBERGENSIS ET WIR
CONSILIARIO AULICO, ATQUE
FEUDALIS ET CRIMINALIS, NEC
TRIBUNALIUM PROFESSORE

PRO SUPREMA DOCT
PUBLICAE ERUI
TRIBUS RIGOROSIS EXAM
JOANNES CO

AUTHOR
IN AU
Die XXX. Augusti MDCC

Typis Francisci Erne

20
CA,
USU
ONIBUS
TATE
IMO,
VIRO, AC
PHO
ER,
I. PRINCIPIS
CIS &c. &c.
LINSI JURIS
ROM. GERM.
RIDICAE
REA
ROBATUS
CIS,
conferis.

